

ЖАҢАРТЫЛҒАН БІЛІМ МАЗМҰНЫ АЯСЫНДА ПӘНАРАЛЫҚ БАЙЛАНЫС ОРНАТУ

*Жумабаева З.Е.¹, Амирханова Б.О.²

¹п.ғ.к., профессор, КЕАҚ «Ш.Уалиханов ат. Көкшетау университеті»,
Көкшетау, Қазақстан, e-mail: zezh@m2il.ru

²«Бастауыш оқытудың педагогикасы мен әдістемесі» мамандығының 2
курс магистранты, КЕАҚ «Ш.Уалиханов ат. Көкшетау университеті»,
Көкшетау, Қазақстан, e-mail: balnur.amirhanova@mail.ru

Аңдатпа. Бұл мақалада жаңартылған білім мазмұны аясында бастауыш мектепте пәнаралық байланысты жүзеге асырудың педагогикалық шарттары қарастырылады. Оқушының білімін дамытатын пәндерді кіріктіру мәселесі жалпылама түрде көрсетіледі. Бастауыш мектептегі пәнаралық байланыс білім мазмұнында оқушыны жан-жақты дамытуда маңызды орын алғандықтан, мақаланың негізгі нысаны ретінде пәндерді кіріктіру жаңартылған тұрғыдан қарастырылған.

Авторлардың пікірінше, білімдендіру мен білімдену, тілді оқыту мен оқу сынды үдерістер жан-жақты талқыланып қана қоймай, бірден шешіліп те жатыр. Көптеген «институттардың» оқыту бағдарламаларының жаңартылуы, мектептердегі жаңартылған білім мазмұны бағдарламаларының негізгі қағидалары Білім және ғылым министрлігінің нұсқаулықтарымен білім беру мекемелерінде үш тілдің (қазақ тілі – екінші тіл – үшінші тіл; қазақ - ағылшын тілдері) оқытуды және т.б. іс-шаралар а

Бүгінгі жаңартылған білім беру мазмұнының ерекшелігі – ғылымның, мәдениеттің, дүниені ақиқаттықпен шындық тұрғысынан танудағы ғылыми танымдық үдерісінің жаңа сапалық деңгейімен қатар, ғылыми техниканың қарқынды даму деңгейіне сәйкес келуін талап ететіні.

Пәнаралық байланыс – түрлі пәндердің оқу материалдары арасындағы өзара байланыстылығында, оқушылардың жас ерекшелігіне сәйкес берілетін білім мазмұнының жүйесін анықтау шарты және білім беру мен оқыту әрі оқу іс-әрекетін ұйымдастыру мен жүзеге асырудың талабы болып табылады.

Пәнаралық байланыс негізінде бастауыштағы берілетін білімдер бір салаға енетін пәндер жиынтығын және бір пәннің артықшылығы негізінде құрылған.

Білім беру кеңістігінде оқушы қазіргі ғылымның әртүрлі салаларының даму деңгейінде алған білімін игеретіні анықталды. Білім берудің бастапқы кезеңінде қарастырылатын оқу материалдарының мазмұны болашақта жалпыға міндетті орта білім берудің негізі және болашақта кез келген мамандықты меңгеру мүмкіндігінің өзегі болып табылады. Бастауыш білім берудің жаңартылған мазмұны басқа ұрпақтармен қарым-қатынас жасаудың ғана емес, ең алдымен оқушы тұлғасын қалыптастырудың құнды негізі екені анықталды.

Зерттеу нәтижелерін бастауыш білім беруді оқыту әдістемесінде пайдалануға болады.

Тірек сөздер: жаңартылған білім мазмұны, пәнаралық байланыс, үдеріс, бастауыш сынып, оқу материалдары.

Негізгі ережелер

Білімдендіру кеңістігінде ауқымды істер кезек күткіздіртпей шешіліп те жатқаны елімізде байқалып жатыр. Білімдендіру мен білімдену, тілді оқыту

мен оқу сынды үдерістер жан-жақты талқыланып қана қоймай, бірден шешіліп те жатыр. Ол дегеніміз көптеген «институттардың» оқыту бағдарламаларының жаңартылуы, мектептердегі жаңартылған білім мазмұны бағдарламаларының негізгі қағидалары Білім және ғылым министрлігінің нұсқаулықтарымен білім беру мекемелерінде үш тілдің (қазақ тілі – екінші тіл – үшінші тіл; қазақ - ағылшын тілдері) оқытылуы және т.б. іс-шаралар.

Кіріспе

Жаңартылған білім берудің қазіргі мақсаты: кең ауқымды дағдылардың негіздерін меңгерген тұлғаның үйлесімді қалыптасып дамуына қолайлы білім беру ортасын құру. Ол дегеніміз қазіргі білімдендіру үдерісіне қатысты қағидаттарға төмендегідей талаптар қойылуы арқылы беріліп отыр:

- Біліми өнімді функционалдықпен, шығармашылықпен қолдануға бейімдеу;
- білімді сыни тұрғысынан ойлауға бағыттау;
- біліми өнімді зерттеу жұмысын жүргізу арқылы қабылдауға үйрету;
- ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдануға нақты жағдай туғызу;
- қарым-қатынас коммуникативті тәсілдерін, оның ішінде тілдік дағдыларды (айтылым, оқылым, жазылым, тыңдалым) ұтымды пайдаға алудың жолын ашу;
- коллаборациялық ортада топпен және жеке жұмыс жасай білуге үйрету.

Даму үдерісін нақты жеке тұлғалық модельге айналдыру да жаңартылған білім мазмұнымен байланысты бастауыш мектептегі пәнаралық байланыс: білім алушылардың шығармашылық үдерісі шынайы қарым-қатынас көрінісіндегі компоненттерімен (айтылым, жазылым, оқылым, тыңдалым) тығыз байланысы; белсенді білім алмасу жолдарындағы үш тілді білудің көрінісі; даму үрдісінде белсенді пікір алмасу ресурстарының жаңаланған көрінісі; іс-әрекет барысында таным әдістерінің белсенді алмасу форматы.

Материалдар мен әдістердің сипаттамасы

Елімізде жеке дамудың негізгі құндылықтары, яғни жеке тұлғаның мінез-құлқы мен күнделікті қызметін ынталандыратын, мектептегі пәнаралық байланыс бірнеше тілдік әлеуетті қолданудан толыққандылықты танытатын тұрақты жеке даму бағдарлары мен даму кеңістіктері да аз емес: "қазақстандық патриотизм"; "азаматтық жауапкершілік"; "құрмет пен ілтипаттылық"; "ынтымақтастық пен толеранттылық"; "еңбексүйгіштік және шығармашылық"; "тұлғалық ашықтық"; "білімдену мен өзіндік білімдену"; "өмір бойы білімдену".

Бастауыш сынып оқушыларын оқыту – қазіргі оқушы тұлғасының болмыс бітімі мен санасының дамуындағы ғылыми танымды дамытудың қарқынды жүзеге асатын ерекше құнды, қайталанбас кезеңі. Бастауыш

сыныптардағы пәнаралық байланыс негізіндегі үдерісті жүргізу – жаңа білім мазмұнын оқытуды теориялық жағынан негіздеп, мазмұны мен шарттарын анықтап, дидактикалық ресурстармен қамтамасыз ету болып табылады. Осының нәтижесінде еліміздің білім беру жүйесіне өзгерістер енгізіліп, білім мазмұны жаңа бағдарламалар аясында жүзеге асырылуда.

Нәтижелер

Бүгінгі қазақстандық қоғам дамуында жаңартылған білім мазмұнының мектеп тәжірибесіндегі педагогикалық үдеріске енуі – қазіргі кездегі ел экономикасының дамуымен тікелей байланысты. Қазақстан Республикасында білім беру мен ғылымды дамытудың 2016-2019 жылдарға арналған мемлекеттік жаңартылған бағдарламасы бекітілген болатын. Бағдарлама бойынша 2016 жылдан бастап 1-сыныптар жаңартылған білім беру бағдарламасымен оқытыла бастады [1]. Осыған орай бастауыш сыныпқа арналған оқу бағдарламаларындағы оқу мақсаттары оқушылардан өзекті мәселелерді анықтап, зерттей білуді талап етеді. Мұнда бастауыш білім беру кезеңінде пәнаралық байланыс сабақтарын жеке пәндердің оқу материалдары арқылы өзара байланыстырып, кіріктіру арқылы ұйымдастырылатын үдерістің мүмкіндіктері қарастырылды. Оны оқу-тәрбиеде пайдаланудың қазіргі жағдайының арасында, мәселен, бүгінгі ұрпақтың білім-таным сұранысындағы талап-тілектер мен оқушылардың ғылыми дүниетанымын қалыптастырудың ғылыми-педагогикалық негіздерін айқындаудың өзектілігі, бұған қоса, жаңартылған білім мазмұндағы оқу бағдарламасын педагогикалық тәжірибеге ендірудің ғылыми-әдістемелік тұрғыдан жеткіліксіздігі арасында қарама-қайшылықтар туындап отыр. Сол себепті, осындай қайшылықтардың шешімін табудағы өзекті мәселе – жаңартылған бастауыш білім мазмұны аясында пәнаралық байланысты жүзеге асыру арқылы бастауыш сынып оқушыларының ғылыми дүниетанымын қалыптастыру мен дамытуда педагогикалық шарттарын анықтаудың ғылыми теориялық және әдістемелік жолдарын қарастыру болып табылады. Жаңартылған білім жүйесі – бастауыш сынып оқушыларына білім, білік дағдыны қалыптастыру мен дамыту арқылы құзыреттілікке және сапаға бағытталған бағдарлама

Бастауыш сыныптарда пәнаралық байланыс негізінде оқытудың мақсаты мен міндетін анықтауда жаңартылған оқу бағдарламасында жаңа әдіс-тәсілдерді пайдалану, сол арқылы оқу бағдарламаларының бөліктері мен оқулықтағы ортақ тақырыптар мазмұны арқылы танымдық және тілдік қарым-қатынасты меңгерту, іс-әрекетпен өздігінен білім алуға және еңбекке бейімдеу, бастауыш сынып оқушысын тұлға ретінде қалыптастыру және жеке болмыстық бітімін өмірде болып жатқан нақты құбылыстарды жалпылауға және қоршаған ортаны ғылыми таным тұрғысынан танып-білуге дайындап, дамыту қажеттігі айтылған [2].

Қазақтың ғалым-педагогі, психолог Ж.Аймауытов бастауыш сынып оқушыларына білім беру мен оқытудың жолдарын қарастыру барысында ғылымының негізгі бөліктерінің бірі – дидактика мәселесіне ерекше көңіл бөліп, қарастырған болатын. Мәселен, «Баланы оқытудың ережелерін,

заңдарын баяндайтын, оқытудың дұрыс жүйесін таңдап, білімді тез меңгеру жолдарын көрсететін педагогиканың саласы – дидактика», – деп, қазақ тілінде алғашқы болып анықтама берген ғалым болды [3]. Ж.Аймауытов білім беру мен оқытуда пәнаралық байланысты басшылыққа алу қажет екендігін айтады. Бірақ, жеке пәндердің оқу материалдарындағы білім мазмұндарын қалай болса, солай араластыра беру болмайтындығына да мән беру керектігін ескертеді. пәнаралық байланысты жүзеге асыруда ортақ тақырыптардың болуын және осы негізде іске асыру мен білім беру тиімді нәтиже беретіндігіне баса назар аударған. Ғалым-психологтің негіздеуі бойынша, пәнаралық байланыстағы білім берудің негізгі пәні ретінде ана тілі басшылыққа алынады, себебі оқушының ғылыми дүниетанымын дамытуға ұсынылатын немесе оқылатын оқу материалдары бала-оқушының өмір табиғатына жақын болуы маңызды болатынын түсіндіре келе, «Мектеп бітіріп шыққан соң бала бүкіл дүниеге, өзгенің және өзінің өміріне саналы көзімен қарай білсе, міне, білім берудің көздейтін түпкі мақсаты осы. Мектеп осы бағытта баланың келешекте жетіліп, толысуына берік негіз салуы керек. Адамның тәрбие әлемінде тілдің орны ерекше: адам ойы тіл арқылы бейнеленеді, демек, тілді үйрену, терең меңгеру арқылы кемелдендіреді, әр халықтың дүниетануы тілінен көрінеді. Жат жұрттың тілін үйренумен бірге адам сол жұрттың рухани дүниесімен таныс болады. Бөгде жұрттың дүниеге көзқарасын, өзге сыр-сипаттарын білу ақылды байытады. Жат пікірді білу – жат пікір, жат сезім, жат ым-дариасына жүзумен тең... . Оқылатын пәндердің бәрін бірдей керекті, бәрін қаусырып орап алатын пән – ана тілі екендігі даусыз... » – деуі, ана тілі арқылы білімдері меңгеруде оқушы жеке ғылымдарда кездесетін ұғымдардың мәнін түсінеді, сырын ашады, түрлі ғылымнан білім беретін оқу пәндерінің материалдарына терең бойлай отырып ойланады, дамиды, өздігінен логикалық құрылым жасай алады, оларды толық меңгеруде ана тілі пәнінің өзек болатындығын дәлелдейді.

Қазақстандық білім берудің жаңартылған бағдарламасындағы әсіресе, бастауыш сыныптардағы оқыту және оқу іс-әрекетін ұйымдастырудағы негізгі басымдықтардың бірі – ол пәнаралық байланысты «ортақ тақырыптар» негізінде жүзеге асыру болып табылады. Бастауыш сыныптарда «ортақ тақырыптар» негізінде түрлі пәндерді байланыстырудың басты мақсат-міндеттері – оқушылардың қоршаған орта жөніндегі дүниетанымын ғылыми тұрғыдан дамытуда берілетін білімдер жүйесін жеке-жеке, шашыраңқылықта емес, жүйелеп береді, яғни, оқушылардың танымдық дамуына кешендік білімдер жүйесі арқылы ықпал жасау болып табылады.

Бүгінгі жаңартылған білім беру мазмұнының ерекшелігі – ғылымның, мәдениеттің, дүниені ақиқаттықпен шындық тұрғысынан танудағы ғылыми танымдық үдерісінің жаңа сапалық деңгейімен қатар, ғылыми техниканың қарқынды даму деңгейіне сәйкес келуін талап ететіні. Білім беру мазмұнының бағыты ғылымдардың өзара байланысқан жүйесін басшылыққа ала отырып, қоғамдық өндіріспен әлеуметтік сана дамуының жаңаруына тікелей ықпал жасайды, ал бұндай құбылыстың бастау өзегі болатын саты – пәнаралық байланыспен білім беру жүйесі. Осы негізде қоғамдағы мәдени және

элеуметтік сана мен экономикалық дамудың негізінде білім беру жүйесінің жаңару сипатының орын алуы бастауыш білім беру кезеңіндегі оқыту үдерістерінде пәнаралық байланыстың ерекше сипатпен мәнге ие болуына алып келді.

Пәнаралық байланыс – түрлі пәндердің оқу материалдары арасындағы өзара байланыстылығында, оқушылардың жас ерекшелігіне сәйкес берілетін білім мазмұнының жүйесін анықтау шарты және білім беру мен оқыту әрі оқу іс-әрекетін ұйымдастыру мен жүзеге асырудың талабы болып табылады. Оқыту үдерісінде бұндай құбылыстың орын алуы – оқушы үшін қоршаған ортаның немесе әлемнің біртұтастық бейнесі мен бірлігін бейнелейтін ғылыми білімдер арқылы дүниетанымдық жүйесінің қалыптасуының жолдары мен міндеттерін жүзеге асыру болып табылады.

Оқу пәндерінің құрылымдық жүйесіне енетін оқу материалдарының топтамалық жүйесі табиғат, қоғам және адамдар арасындағы өзара қарым-қатынас жөніндегі білімдер мазмұнының біртұтастығы. Яғни, пәнаралық байланыс оқушылардың танымдық үдерісінде әлемге, қоршаған ортаға деген өзіндік көзқарастық қызметінің қалыптасу мен дамуында маңызды және шешуші орынға ие болады.

Пәнаралық байланыстың үдерістегі негізі – ғылыми мазмұн деп пәнаралық байланыстың дидактикалық негізіне оқу пәндері алынған. Ғылымдардың жаратылыстану - математикалық, қоғамдық гуманитарлық, эстетикалық тәрбие мен білім беретін және инженерлік-техникалық болып топтастырылуы, олардың зерттейтін объектілерінің ортақтылығында, пәндік қатынастардың бірлігіне негізделген. Олар қоғам, табиғат, еңбек салалары бойынша біріктіріледі де, әр пән ішінде білім мен іскерліктеріне арналған материал және оқушылардың жалпы таным объектілері бір жүйеге келтіріледі.

М. Жұмабаев «Бала тұрмыспен көзбе-көз таныссын оның есінде, жанында көп білім болсын, жан-жануардың тұрмысын бақыласын, жаратылыстың тұрмысымен таныс болсын. Міне, сонда баланың қиялы өткір һәм бала болмақ», – деп, ой топшылауында оқушы дүниетанымның дамуына негізделген білімдер жүйесі әр пәннен байланыса отырып, кешенді түрде жүзеге асырылу қажеттілігін айтқан болатын.

Білімдердің ықпалдасуы білім берудің жаңа оқу жоспарындағы ғылыми пәндердің орналасу тәртібіне, материалдардың блоктарға немесе бөлімдер мен бөлімшелерге нығыздалуына және оқуды ұйымдастырудағы сабақ кестесінің құрылуына тәуелді болып, блоктардың немесе бөлімдер мен бөлімшелердің тізбектесіп берілу тәртіптері өз кезегінде оқу апталықтары мен оқу барысын ұйымдастырудың өзіндік ерекшелігін сипаттайды. Бұл бастауыш сыныпта оқылатын түрлі ғылыми саладағы пәндердің және жеке пәндердің ішкі білімдік бөліктерінің ықпалдастығын көп деңгейлікке бағыттайды. Мәселен, 1, 2, 3 сыныпқа дейінгі оқылатын пәндердің оқу мазмұнында орын алатын ортақ тақырыптар оқушылардың игеретін білімдер жүйесін логикалық ілгерілік тізбектестігімен уақыттар арасындағы өзара қатынастық үйлесімділіктің сәйкестікте берілуін құрайды.

Талқылау

Бүгінгі күндегі ғылымның дамуы мен оның салалануында оқылатын пәндердің өзара әрекеттесіп, бірін-біріне жақындаса түсуімен бірге, білімдердің де ықпалдасу ұйытқысын жасап отырғандықтан, оқуды ұйымдастыру формалары мен пәндерді оқыту тізбегі де жаңа сипатқа ие болуда. Сондықтан да бастауыштағы блоктардың немесе бөлімдер мен бөлімшелердің тізбектесуі негізінде білім берудің жүзеге асырылуы және ондағы пәнаралық байланыстағы білімдердің ықпалдасуын:

- тіл және әдебиет: әліппе, қазақ тілі, ана тілі, қазақ тілі (Т2), орыс тілі (Я2), ағылшын тілі пәндері;
- математика және АКТ: математика мен ақпараттық-коммуникациялық технологиялар;
- жаратылыстану: жаратылыстану пәні;
- адам және қоғам: дүниетану мен өзін-өзі тану пәндері;
- өнер: музыка, бейнелеу өнері, еңбекке баулу пәндері;
- дене шынықтыру: дене шынықтыру – білім беру салалары бойынша пәндерді ұштастыру негізінде құрылу керектігі басшылыққа алынған жіне талап етіледі [5].

Пәнаралық байланыс негізінде бастауыштағы берілетін білімдер бір салаға енетін пәндер жиынтығын және бір пәннің артықшылығы негізінде құрылған. Білімді ықпалдастыру бағытында пәнаралық байланысты жүзеге асыруда әр түрлі білім беретін пәндердің бір-бірімен тең дәрежеде жүруі және оқу материалдарының мазмұнының мағынасы жағынан қамту мәселесінде құру жағы қамтылған. Берілетін білім жағынан бір-біріне жақын туыс келетін пәндерді қамту қарастырылған және олардың біреуі өзіндік ерекшелігін жөнінен жетекші орынға ие болып, ол екіншісі оған көмекші ретінде кірістіріп оқыту орын алған. Білім беру салалары бойынша пәндердегі блоктардың немесе бөлімдер мен бөлімшелердің тізбектесіп енгізілуі жеке пәндеріндегі оқу материалдары мен білімдерді өзара бір-бірімен ықпалдастыруда яғни, пәнаралық байланыстылықты жүзеге асыруға бағытталғандығында.

Жаңартылған білім беру бағдарламасында пәнаралық жүйедегі тәртібі олардың ерекшелігіне сай жүргізілуі көзделген. Пәнаралық байланыс негізінде білімдерді ықпалдастыру бағытымен танымдық тапсырмаларды орындау, шешімін табу басшылыққа алынған [6].

Бастауыш сынып оқушыларының танымдық даму деңгейі мен саналы тәрбиелік болмысын қалыптастыру мен жетілдірудегі оларға білім берудегі тек пәнаралық байланысқа қатысты мәселені бір жақты қарап, ықпалдастыру тәсіл ретінде мүмкіндігінше кеңінен орын алғандығы білім берудің жаңа бағдарламасында көрініс тапқан деуге болады. Бүгінгі өмір талабына сай қажеттілікті өтеудегі құзырлы оқушының тұлғалық болмысын сомдап, заман талаптарына сай, әрі үйлесімді дамыту қажеттілігін басшылыққа алсақ, онда білім берудің жаңа бағыттылығы түрлі ғылым негіздерінен ауқымды, әрі топтастырылған білім беруде ұйымдастыру барысында түрлі оқу пәндерінің өзара байланысын айқындау шарт және ол білім беру мен оқыту талаптарының

бірі болып отыр. Яғни, пәнаралық байланыстың бүгінгі күннің өзекті мәселесі ретінде жаңа түрде орын алуы – дүниенің бірлігін бейнелейтін ғылыми білімдер мен сенімдер жүйесін қалыптастыру міндеттерінің шартынан туындайды. Бұндағы пәнаралық байланысты негізге алу ұстанымдық қағидасының басты себептерінің бірі – жеке пәндерден берілетін білімдерді біртұтастық жүйеге келтіру болып саналады. Сондай-ақ пәнаралық байланыс негізінде оқу пәніне ортақ қағидалар, ұғымдар, деректер жиынтығы түзіліп, оқу материалдарының қайталанбауын, тиімді орналасуын басшылыққа алып, білімдерді тәртіпке, жүйеге келтіріп, ғылыми танымды жан-жақты қалыптастыруға қызмет етеді және оны іске асыратын әдістер арасында өзара байланыстар орнатуға берік ықпал жасайды.

Білімденушінің жеке тұлғалық болмысын тәрбиелеуде – әлемді немесе қоршаған ортаның бейнесін тұтастықта қабылдауы, олардың білімін жүйелеу, пәнаралық байланыстар тұрғысынан білім беру арқылы ең маңыздысы – ой бағытын сатылық құрылымда байланыстыру заңдылық. Бастауыш сынып оқушыларына дүниенің біртұтастық ғылыми ұғымын бейнелік тұрғыдан қалыптастыра отырып, жүзеге асыру қажет. Себебі, оқушылардың әлемге, қоршаған ортаға деген дүниетанымдық көзқарасын қалыптастыру мен дамытуда орын алатын қиындықтар мен қарама-қайшылықтарды оңтайлы шешуге мүмкіндік береді.

Қорытынды

Білімдену кеңістігінде оқушы қазіргі ғылымның түрлі салаларының дамуының деңгейінде берілетін білімдерді игереді. Білім берудің алғашқы кезеңіндегі қамтылған оқу материалдарының мазмұны – келешекте міндетті түрде жалғастыратын орта білімнің негізі болып, болашақ үміт дүниесінде кез келген мамандықты меңгеруге мүмкіндік берудің өзегі болып табылады. Бастауыштағы жаңартылған білім мазмұны басқа буындармен тек сабақтас болумен ғана емес, ең алдымен оқушы тұлғасын қалыптастырудың құнды негізі екендігі анықталған. Осы бағытта пәнаралық байланыс бастауыш сатыда жекелеген пәндер ең алдымен оқушыда мәдениеттің базистік қырларын қалыптастыруда, оның жеке тұлғалық болмысын дамытуға және тәрбиелеуге қызмет еткендіктен жаңартылған білім мазмұнында пәнаралық негізінде кіріктіре (жеке пәндік оқу материалдары, жеке бөлімдер мен ортақ тақырыптар аясында) қарастырылуының біртұтастығын қамтамасыз етудің маңызы зор.

ӘДЕБИЕТ

[1] Қазақстан Республикасы «Білім туралы» Заңы. Астана-2007. 17- шілде. 2016 жылға толықтырулар.

[2] Қазақстан Республикасы президентінің 2010 жылғы 7 желтоқсан №1118 Жарлығымен бекітілген Қазақстан Республикасында білім беруді дамытудың 2011-2020 жылдардағы арналған мемлекеттік бағдарламасы.

[3] Аймауытов Ж. Бес томдық шығармалар жинағы. 3 том: повесть, әңгіме, аудармалары / Жүсіпбек Аймауытов. – Алматы: Алаш, 2005. – 304б.

[4] Аймауытов Ж. Тәрбиеге жетекші. – Орынбор, 1924. – 186 б.

[5] Мұханбетжанова Ә. Білімді интеграциялау негізінде оқушыларда дүниенің ғылыми бейнесін қалыптастыру.– Алматы: ЖАК-тың редакциялықбаспа бөлімі. 2000. –248б.

[6] Сабыров Т. Оқушылардың оқу белсенділігін арттыру жолдары. – Алматы: Мектеп, 1978. –110 б.

REFERENCES

[1] Қазақстан Республикасы «Білім туралы» Заңы. Astana-2007. 17- шілде. 2016 жылға толықтырулар. [In Kaz.]

[2] Қазақстан Республикасы президентінің 2010 жылғы 7 желтоқсан №1118 Жарлығымен бекітілген Қазақстан Республикасында білім беруді дамытудың 2011-2020 жылдардағы арналған мемлекеттік бағдарламасы. [In Kaz.]

[3] Аймауытов ЗН. Бес томдық шығармалар жинағы. 3 том:повест', әңгіме, аудармалары / ЗНысипбек Аймауытов. –Алматы: Алаш, 2005. – 304б. [In Kaz.]

[4] Аймауытов ЗН. Тәрбие зетекші.– Орынбор, 1924. –186 б. [In Kaz.]

[5] Мұханбетжанова Ә. Білімді интеграциялау негізінде оқушыларда дүниенің ғылыми бейнесін қалыптастыру.– Алматы: ЖАК-тың редакциялықбаспа бөлімі. 2000. –248б. [In Kaz.]

[6] Сабиров Т. Оқушылардың оқу белсенділігін арттыру жолдары. – Алматы: Мектеп, 1978. –110 б. [In Kaz.]

РЕАЛИЗАЦИИ МЕЖДИСЦИПЛИНАРНОЙ СВЯЗИ В КОНТЕКСТЕ ОБНОВЛЕННОГО СОДЕРЖАНИЯ ОБРАЗОВАНИЯ

*Жумабаева З.Е.¹, Амирханова Б.О.²

¹Кандидат педагогических наук, профессор, НАО «Кокшетауский университет Ш. Уалиханова», г. Кокшетау, Казахстан

²Магистрант 2 курса по специальности «Педагогика и методика начального образования» НАО «Кокшетауский университет Ш. Уалиханова», г. Кокшетау, Казахстан

¹e-mail: balnur.amirhanova@mail.ru,

²e-mail: zezh@m2il.ru

Аннотация. В статье рассматриваются проблемы реализации междисциплинарной связи в начальной школе в контексте обновленного содержания образования. В общих чертах представлена проблема интеграции дисциплин, развивающих компетенции обучающихся. В связи с тем, что междисциплинарная связь в начальной школе играет важную роль в развитии учащихся в условиях модернизации образования, реализация междисциплинарной связи в начальной школе в контексте обновленного содержания образования является основным объектом статьи.

Авторы считают, что такие процессы, как образование и обучение, преподавание и изучение языков, не только подробно обсуждаются, но и претворяются в жизнь. По поручению Министерства образования и наук РК принимаются меры по обновлению учебных программ многих «институтов», основные принципы обновленной учебной программы в школах- преподавание трех языков (казахский - второй язык - третий язык; казахский - английский) в учебных заведениях и т.д.

Отмечено, что особенность сегодняшнего обновленного образовательного контента состоит в том, что научно-познавательный процесс познания науки, культуры, мира с точки зрения реальности, наряду с новым качественным уровнем, требует соответствия уровню стремительного развития научных технологий.

Междисциплинарное общение является условием определения системы содержания обучения, обеспечиваемой в соответствии с возрастными особенностями обучающихся во

взаимосвязи учебных материалов по различным дисциплинам, и является обязательным условием организации и осуществления учебно-методической и учебной деятельности. Начальное образование основано на междисциплинарном общении, основанном на наборе дисциплин, относящихся к одной области, и преимуществах одной дисциплины.

Выявлено, что в образовательном пространстве учащийся приобретает знания, полученные на уровне развития различных отраслей современной науки. Содержание учебных материалов, охватываемых на начальном этапе обучения, является основой обязательного среднего образования в будущем и стержнем возможности освоить любую профессию в будущем. Выяснено, что обновленное содержание начального образования является ценной основой не только для связи с другими поколениями, но прежде всего для формирования личности учащегося.

Результаты исследования могут быть использованы в методике преподавания начального образования.

Ключевые слова: актуальное содержание образования, междисциплинарное общение, педагогический процесс, начальная школа, учебные материалы.

PEDAGOGICAL CONDITIONS FOR THE IMPLEMENTATION OF INTERDISCIPLINARY COMMUNICATION IN PRIMARY SCHOOL IN THE CONTEXT OF THE UPDATED CONTENT OF EDUCATION

*Zhumabaeva Z.E.¹, Amirkhanova B.O.²

¹Candidate of pedagogical sciences, professor, NAC "University Sh. Ualikhanova », Kokshetau, Kazakhstan.

²2nd year master's degree in "Pedagogy and methods of primary education" NAC "University Sh. Ualikhanova »

¹e-mail: balnur.amirxanova@mail.ru,

²e-mail: zezh@m2il.ru

Abstract. The article considers the pedagogical conditions for the implementation of interdisciplinary communication in the primary school in the context of the updated content of education. In general, the problem of integration of discipline, developing students' knowledge is presented. In connection with the fact that interdisciplinary communication in primary school plays an important role in the overall development of students in the content of modernized education, the main object of the article are the pedagogical conditions of integration.

The authors believe that processes such as education and training, teaching and learning of languages are not only discussed in detail, but also addressed.

It is noted that the peculiarity of today's updated educational content is that the scientific and cognitive process of learning science, culture, the world from the point of view of reality, along with a new qualitative level, requires compliance with the level of rapid development of scientific technologies.

Interdisciplinary communication is a condition for determining the system of educational content, provided in accordance with the age characteristics of students in the relationship of educational materials in various disciplines, and is a prerequisite for the organization and implementation of educational, methodological and educational activities.

Elementary education is based on interdisciplinary communication based on a set of disciplines related to one area and the advantages of one discipline.

It was revealed that in the educational space a student acquires knowledge acquired at the level of development of various branches of modern science. The content of the educational materials covered at the initial stage of education is the basis of compulsory secondary education in the future and the core of the opportunity to master any profession in the future. It was found

that the updated content of primary education is a valuable basis not only for communication with other generations, but above all for the formation of the student's personality.

The research results can be used in the teaching methodology of primary education.

Key words: actual content of education, interdisciplinary communication, pedagogical process, primary school, teaching materials.

Статья поступила 07.12.2021